

توصیفی از پایان‌نامه
کارشناسی ارشد با موضوع:

«وضعیت آموزش دستور زبان فارسی چالش‌ها و راهکارهای آن»

طاهره موسیوند

دانشجو

دکتر محمد پاک نهاد

استاد راهنما

آموزشی دستور از گذشته تاکنون پرداخته شده است. در بخش دوم، نکات دستوری موجود در دانش‌های زبانی و قلمرو زبانی کتاب‌های درسی توصیف شده است. در بخش سوم، خلاصه‌ای از مباحث دستور زبان فارسی یعنی جمله، گروه فعلی، گروه اسمی، گروه قیدی و حرف بیان شده است که برگرفته از دستور زبان انوری و احمدی گیوی، و مرحوم وحیدیان کامیار است. در بخش چهارم نقد و تحلیل نکات دستوری کتاب‌های درسی به بررسی محاسن و معایب و کاستی‌های کتاب‌های درسی پرداخته شده است و در ادامه، مواردی از این نارسایی‌ها و کاستی‌ها با ذکر صفحه بیان شده است. در بخش پنجم، چالش‌های آموزش دستور زبان فارسی مطرح شده و با مقایسه کتاب‌های شاخص آموزشی، نارسایی‌ها و کاستی‌های کتاب‌های مزبور در بیان اصطلاحات دستوری، تقسیم‌بندی و تفسیر نادرست مباحث، بیان و راهکارهایی نیز ارائه گردیده است. فصل پنجم، پایان‌نامه نتیجه‌گیری و پیشنهادهایی برای برطرف کردن یا به حداقل رساندن کاستی‌ها و نارسایی‌ها و چالش‌ها را در بر دارد. این پایان‌نامه در تاریخ ۱۳۹۹/۰۱/۲۷ در دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مقصدی همدان با حضور داوران داخلی و خارجی دفاع شد.

پایه دستور زبان اتفاق نظر ندارند و همین عامل سبب بروز مشکلاتی در آموزش و یادگیری می‌شود. در پایان با توجه به نتایج این بررسی، راهکارهایی برای رفع چالش‌ها ارائه شده است.

مباحث اصلی این پایان‌نامه به‌طور خلاصه عبارت‌اند از:

فصل اول، مقدمه‌ای درباره دستور زبان، بیان مسئله، اهداف، اهمیت و ضرورت و سؤالات پژوهش؛ فصل دوم، مباحثی درباره زبان، زبان‌شناسی، دستور زبان، ریشه و تاریخچه و انواع دستور زبان و فواید آن، روش‌های دستور زبان و دستور آموزشی؛ فصل سوم، شامل روش پژوهش، مراحل انجام پژوهش؛ فصل چهارم که مهم‌ترین فصل این پژوهش می‌باشد شامل پنج بخش اصلی است که در بخش اول آن به وضعیت آموزش دستور زبان و کتاب‌های

تحقیق حاضر به توصیف و ارزیابی مباحث دستوری کتاب‌های فارسی پرداخته و همچنین دیدگاه‌های متفاوت دستورنویسان شاخص را در برخی از زمینه‌های جمله، گروه فعلی، گروه اسمی، گروه قیدی و حرف مقایسه کرده است. با بررسی موارد یادشده، کاستی و نارسایی‌هایی در مباحث دستوری کتاب‌های فارسی مشاهده شد. ایراد اساسی مباحث دستور زبان اختلاف نظر مؤلفان در بیان اصطلاحات دستوری، تقسیم‌بندی مقوله‌ها، تفاسیر و شیوه آموزش آن‌ها در این متون در مقایسه با کتاب‌های درسی پایه‌های مختلف تحصیلی است که موجب سردرگمی دانش‌آموزان می‌شود و به بی‌علاقگی آن‌ها به این درس منجر می‌گردد. این پژوهش با هدف ارائه راهکارها و پیشنهادهایی برای برطرف کردن اختلاف نظرها و هماهنگی در آسان‌سازی آموزش دستور زبان و انعکاس نقایص و کمک به مؤلفان برای بازنگری مباحث دستوری کتاب‌های درسی، محتوای کتاب‌های دستور و مباحث دستوری کتاب‌های فارسی را تحلیل کرده است. روش این پژوهش کیفی از نوع توصیفی - تحلیلی و شیوه گردآوری اطلاعات به صورت بررسی اسناد و مطالعات کتابخانه‌ای نظیر مقالات و کتاب‌های دستور زبان است. این پژوهش پس از بیان مقدمه و مباحثی درباره زبان‌شناسی، دستور زبان، ویژگی کتاب‌های درسی و خلاصه‌ای از مباحث دستور زبان فارسی، به بررسی وضعیت آموزش دستور زبان و نقد و تحلیل نکات دستوری کتاب‌های فارسی دوره‌های مختلف تحصیلی و گردآوری چالش‌های آموزش دستور زبان و کاستی‌های آن پرداخته است. پژوهش ضمن نقد همه مباحث دستوری کتاب‌های فارسی و در کنار هم قراردادن دیدگاه‌های متفاوت دستورنویسان و بیان چالش‌های آموزش دستور زبان، به این نتایج رسیده است که وجود هرگونه نارسایی و کاستی در محتوای درسی و کتاب‌های دستور زبان می‌تواند برای آموزش‌دهندگان و آموزش‌گیرندگان مشکل‌آفرین باشد و مانع از انتقال کامل محتوای مورد نیاز گردد. همچنین، منابع